PLAN DZIAŁANIA
KT 319
ds. Produktów Biobazowych

SPIS TREŚCI

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT 2
2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT 3
3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT 4
4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT 5
5. CZŁONKOSTWO W OT 5
6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI 6
7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC 7
8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT 7
9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE 7

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT

W zakresie tematycznym KT 319 znajdują się normy dotyczące terminologii, wymagań, metod badań analitycznych i instrumentalnych, w tym spektrofotometrycznych i radiacyjnych, pobierania i przygotowywania próbek, kryteriów zrównoważonego rozwoju produktów biobazowych.

Przez produkty biobazowe rozumie się produkty całkowicie lub częściowo pochodzące z biomasy[1]. Produkty biobazowe mogą powstawać w wyniku fizycznego, chemicznego lub biologicznego przetwarzania biomasy w różnym jej stopniu, co daje mniej lub bardziej złożone produkty:

- materiały uzyskiwane z procesów fizycznych i mechanicznych np. deski, włókna z roślin jednorocznych,
- materiały uzyskiwane przez frakcjonowanie i/lub ekstrakcję np. masa celulozowa, skrobia, oleje roślinne,
- półprodukty chemicznych, fizycznych i biologicznych procesów np. etanol stosowany do biopaliw, monomery,
- półprodukty lub gotowe produkty takie jak bio-smary, biosurfaktanty, bio-rozpuszczalniki, biokompozyty, produkty biochemiczne, biopolimery.

Kryteria zrównoważonego rozwoju produktów biobazowych obejmują zapewnienie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia produktu poprzez zrównoważoną produkcję, przetwarzanie i wykorzystywanie w sposób wydajny i nie powodujący wylesiania, degradacji siedlisk lub negatywnego wpływu albo utraty różnorodności biologicznej i ekosystemów, przestrzeganie zasad racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych oraz uwzględnienie aspektów społecznych i ekonomicznych. Kluczowe jest, aby produkty biobazowe były pozyskiwane w sposób niezakłócający równowagi ekologicznej, a ich produkcja przynosiła korzyści zarówno obecnemu, jak i przyszłym pokoleniom.

Spełnienie kryteriów zrównoważonego rozwoju na każdym etapie postępowania z biomasą, a więc i z produktami biobazowymi jest jednym z kluczowych aspektów obecnej gospodarki. Tylko wówczas można uznać biomasę za zeroemisyjną. Niespełnienie tych kryteriów jest „równoznaczne z uznaniem", że zawartość węgla pierwiastkowego w biomasie, a tym samym i w produktach biobazowych, uważa się za węgiel kopalny a emisja ze spalania biomasy lub produktów biobazowych podlega rozliczeniu w systemie Europejskiego Handlu Emisjami (EU ETS), ponieważ nie jest zeroemisyjna.

Komisja Europejska uznała za jeden z priorytetów przyspieszenie działań normalizacyjnych w celu opracowania spójnej terminologii, horyzontalnych standardów m.in. w zakresie wymagań, metod badań, pobierania próbek, LCA (Life Cycle Assessment), kryteriów zrównoważonego rozwoju, co przyczyni się do przyspieszenia rozwoju europejskiego rynku produktów biobazowych i efektywniejszego wykorzystania zasobów produkcyjnych.

[1] PN-EN 16575:2014-12

2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych: Produkty biobazowe powinny wykazywać znaczące ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w porównaniu do paliw kopalnych, liczone w całym cyklu życia produktu, od pozyskania surowca po jego utylizację.

Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów: Proces produkcji nie może prowadzić do niszczenia obszarów o wysokiej bioróżnorodności (np. lasów pierwotnych, torfowisk), ani do zanieczyszczenia wód czy gleby.

Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych: Należy unikać nadmiernego zużywania zasobów odnawialnych i nieodnawialnych. W procesach produkcyjnych powinno się stopniowo eliminować substancje niebezpieczne i toksyczne

Europejska strategia w dziedzinie nauk przyrodniczych i biotechnologii zakłada promowanie konkurencyjności europejskiego rolnictwa, biotechnologii, producentów nasion i żywności w szczególności MŚP z sektora zaawansowanych technologii i innowacji.

Rynek produktów biobazowych został zidentyfikowany przez Komisję Europejską, jako wiodący rynek w ramach inicjatywy rynków pionierskich LMI (Lead Market Initiative). Inicjatywa ta ma na celu wsparcie rynków pionierskich przez regulacje prawne, normalizację i inne działania znoszące bariery. W związku z tym Komisja Europejska wydała następujące mandaty dla CEN/CENELEC i ETSI:

- M/429 for the elaboration of a standardization programme for bio-based products,
- M/430 on bio-polymers and bio-lubricants,
- M/491 on bio-solvents and bio-surfactants,
- M/492 for the development of horizontal standards for bio-based products.

Oczekuje się, że stworzenie europejskiej biogospodarki otworzy drogę dla innowacji i skutecznego transferu technologii, mając na celu włączenie wszystkich gałęzi przemysłu i sektorów gospodarki, które produkują, zarządzają i w inny sposób wykorzystują zasoby biologiczne, a także powiązane usługi świadczone przez branże dostawcze lub konsumenckie. Działania te są zgodne z europejską strategią w zakresie nauk przyrodniczych i biotechnologii i mają promować konkurencyjność europejskiego rolnictwa i biotechnologii, przedsiębiorstw nasiennych i spożywczych przy jednoczesnej poprawie dobrobytu społecznego i jakości życia.
Europejska biogospodarka nie może konkurować na poziomie globalnym, dostarczając wyłącznie podstawowe towary rolne, ale musi posiadać:

- ✓ bazę naukową, technologiczną i przemysłową umożliwiającą wprowadzanie innowacji;
- ✓ firmy biotechnologiczne opracowują genetycznie modyfikowane uprawy stosowane na całym świecie;
- ✓ liderów w dziedzinie innowacyjnych technologii i produktów spożywczych;
- ✓ liderów w dziedzinie innowacyjnych technologii hodowli zwierząt;
- ✓ bazę przemysłową w zakresie chemii i produkcji.

Aby biogospodarka faktycznie funkcjonowała, wszyscy uczestnicy łańcucha – rolnicy, przemysł, organy regulacyjne i konsumenci – muszą ze sobą współpracować.

Obok promocji innowacyjności Komisja Europejska kładzie nacisk na potrzebę zrównoważonego rozwoju i opracowanie odpowiednich standardów w tym zakresie dla rynku produktów biobazowych. Kryteria dla zrównoważonego rozwoju podaje DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylająca dyrektywę Rady (UE) 2015/652.

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Szacuje się, że w 2005 roku produkty biobazowe stanowiły 7% globalnej sprzedaży o wartości ok. 77 miliardów euro w sektorze chemicznym. Przemysł UE stanowił ok. 30% tej wartości[2].

Ponad 90% rocznej, globalnej produkcji tworzyw sztucznych (270 Mio ton) może być zastąpiona bio-plastikiem[2].

3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT

Ważnym punktem w normalizacji produktów biobazowych jest ocena ich wpływu na środowisko. Aspekty takie jak biodegradacja, kompostowalność, recykling, wykorzystanie materiałów wtórnych, zanieczyszczenie wody, analiza cyklu życia i zrównoważony rozwój znajdują się w zakresie prac KT.

Szybki rozwój rynku produktów biobazowych z zachowaniem kryteriów zrównoważonego rozwoju może mieć istotny wspływ na ochronę środowiska. Oczekuje się, że dynamiczny rozwój tego rynku będzie miał bezpośredni wpływ na uniezależnienie od paliw kopalnianych i efektywniejsze wykorzystanie dostępnych zasobów.

[2] BUSINESS PLAN CEN/TC 411 Bio-based products, 2011-10-12

Działania związane z produkcją biomasy i bioproduktów powinny przyczyniać się do dobrobytu społecznego i zapewniać obywatelom bezpieczeństwo. Natomiast rozwój produktów biobazowych musi uwzględniać potrzeby przyszłych pokoleń, pozwalając im na korzystanie z zasobów i korzyści z rozwoju.

4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT

Główne korzyści wynikające z realizacji prac KT to:

- standaryzacja horyzontalnych aspektów rynku produktów biobazowych, która ułatwi rozwój i wdrażanie nowych produktów i technologii,
- udział w ekologicznym i zrównoważonym kształtowania rynku produktów biobazowych,
- bezpośrednie korzyści dla członków KT: producentów biomasy i produktów biobazowych, organizacji rządowym, organizacji konsumenckim, instytucji badawczych, jednostek certyfikujących.

5. CZŁONKOSTWO W OT

Zgodnie z aktualnym Zarządzeniem Prezesa PKN w sprawie Organów Technicznych powoływanych przez Prezesa PKN, podstawy ich powoływania oraz zasad powoływania członków i osób funkcyjnych w tych organach, każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w OT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem OT. Każdy członek OT realizuje zadania poprzez swoich reprezentantów.

Członkostwo w OT:

- otwiera możliwość wpływania na treść tworzonych norm na poziomach międzynarodowym, europejskim i krajowym;
- zapewnia dostęp do treści projektów Norm Międzynarodowych, Europejskich, krajowych w zakresie tematycznym OT;
- daje możliwość kształtowania programu prac normalizacyjnych, co pozwala właściwie planować inwestycje i w konsekwencji zyskać przewagę nad konkurencją;
- ułatwia kontakty biznesowe.

Aktualny skład OT i kontakt do Przewodniczącego OT, Sekretarza OT, właściwego Sektora WPN jest podany na stronie www.pkn.pl, w *Wykazie OT*.

W skali międzynarodowej KT 319 współpracuje z CEN/TC 411 Bio-based products.

6. CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

Główne cele KT 319 to:

- eliminowanie barier technicznych w handlu – ułatwienie handlu w kraju, Europie i świecie,
- harmonizacja i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań,
- promocja ochrony środowiska.

Powyższe cele mogą być osiągnięte przez:

- wdrożenie do PN Norm Europejskich (EN) i Norm Międzynarodowych (ISO), odnoszących się do terminologii, wymagań, metod badań, pobierania i przygotowywania próbek, kryteriów zrównoważonego rozwoju produktów biobazowych,
- tłumaczenie na język polski norm EN i ISO szczególnie ważnych dla branży.

Strategia obejmuje:

- pozyskaniu do współpracy wykonawców projektów prac normalizacyjnych,
- czynny udział KT w opiniowaniu projektów norm ISO (CD, DIS, FDIS) oraz norm EN (prEN, FprEN).
- aktywny udział w tworzeniu projektów norm europejskich,
- opiniowanie i wypracowywanie wspólnych stanowisk do głosowania,
- wprowadzanie w języku polskim norm europejskich i międzynarodowych (zwłaszcza norm prezentujących wymagania, ważnych dla funkcjonowania rynku),
- nowelizacja norm krajowych.

Przy ustalaniu programu prac normalizacyjnych przyjęto zasadę priorytetu norm zharmonizowanych oraz norm bezpośrednio przydatnych w praktyce, do opracowania polskiej wersji językowej. Systematycznie, w miarę możliwości, wprowadzać w polskie wersje językowe norm europejskich.

7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) z zakresu działania OT wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN, po akceptacji OT, jest wprowadzany do programu prac OT. OT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac OT znajduje się na stronie www.pkn.pl , w *Wykazie OT,* po wybraniu numeru właściwego OT.

8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT

Najważniejsze czynniki mogące zakłócać terminowe wykonanie prac normalizacyjnych to:

- brak w KT ekspertów mogących ocenić poprawność postanowień projektu normy/innego dokumentu normalizacyjnego,
- brak środków finansowych na opracowanie danej PN,
- konieczność poszukiwania wykonawcy danej normy/innego dokumentu normalizacyjnego.

9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Opracowania norm w ramach prac na zamówienie zostaną rozważone w późniejszym terminie.